

Pénzügyi vállalkozásnál megbízási jogviszonyban végzett belső ellenőrzési tevékenység kiszervezésnek minősül-e?

I. TÉNYÁLLÁS

Az állásfoglalás-kérésben leírtak szerint egy ügyvédi iroda (Kérelmező) több pénzügyi vállalkozás jogi képviselőjét látja el, amelynek keretében jogi tanácsadást is nyújt számukra. Az egyik képviselt pénzügyi vállalkozás belső ellenőre vetette fel, hogy az általa megbízási jogviszonyban végzett belső ellenőrzési tevékenység kiszervezésnek minősül-e, különös tekintettel a banktitok megőrzésének szabályaira.

II. JOGKÉRDÉS

A Kérelmező jogkérdése arra irányul, hogy a pénzügyi vállalkozásnál megbízási jogviszonyban közreműködő belső ellenőr által végzett belső ellenőrzési tevékenység a Hpt. 6. § (1) bekezdés 58. pontja szerinti kiszervezésnek minősül-e.

III. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

A felvetett jogkérdéssel kapcsolatban elsődlegesen a kiszervezés fogalmából, valamint ezzel párhuzamosan a belső ellenőrzési tevékenység jellegéből kell kiindulni. A kiszervezés fogalmát a Hpt. 6. § (1) bekezdés 58. pontja határozza meg.

„58. kiszervezés: ha a pénzügyi intézmény a pénzügyi vagy kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységéhez kapcsolódó vagy jogszabály által végezni rendelt olyan tevékenységét, amelynek során adatkezelés, adatfeldolgozás vagy adattárolás valósul meg, nem önállóan végzi, hanem annak folyamatos vagy rendszeres elvégzésére tőle szervezetileg független személlyel köt szerződést;”

A fenti definícióhoz képest a Hpt. 68. § (13) bekezdése a pénzügyi vállalkozások vonatkozásában még specifikusabban határozza meg a kiszervezhető tevékenység típusát.

*„(13) Pénzügyi vállalkozás a Felügyelethez történő bejelentés nélkül szervezheti ki **ügyviteli tevékenységét**, ha azonban a kiszervezni kívánt ügyviteli tevékenység banktitkot is érint, akkor az (1)-(12) bekezdésben foglaltakat alkalmazza.”*

A pénzügyi vállalkozások tehát az ún. ügyviteli tevékenységeiket szervezhetik ki. Az ügyviteli tevékenység fogalmát azonban a Hpt. nem tartalmazza. A Hpt. kommentár szerint ügyviteli tevékenység alatt – a kifejezés hétköznapi értelmét figyelembe véve – olyan tevékenységet érthetünk, amely nem tartozik az adott cég főtevékenységei közé, hanem valamilyen kiegészítő, járulékos tevékenységnek tekinthető a főtevékenységhez képest. Olyan, például adminisztratív, támogató tevékenységeket, amelyek végzése elengedhetetlen az adott társaság mindennapi ügyletei szempontjából, de amelyek nem érik el a főtevékenység, azaz pénzügyi vállalkozás esetén a pénzügyi szolgáltatások szintjét. E körülírást összehasonlítva a kiszervezés definíciójában foglalt első fogalmi elemmel, a pénzügyi (kiegészítő pénzügyi) szolgáltatáshoz kapcsolódó – de azt el nem érő – tevékenység követelményével, megállapítható, hogy pénzügyi vállalkozások esetén is a hitelintézetekhez igen hasonló tevékenységi kört érinthet a kiszervezés.

A fenti ügyviteli tevékenységet tehát mindenképpen indokolt összevetni a belső ellenőrzési tevékenység lényegi tartalmával. A belső ellenőrzés főbb jellemzőit, így a belső ellenőrzési tevékenység egyes részeleleit a Hpt. 154. §-a határozza meg.

A 154. § (7) bekezdése az alábbi feladatokat rögzíti:

„(7) A pénzügyi intézménynél működő belső ellenőrzési szervezet (belső ellenőr) feladata

a) a pénzügyi intézmény

aa) belső szabályzatnak megfelelő működésének,

*ab) pénzügyi szolgáltatási, illetve kiegészítő pénzügyi szolgáltatási tevékenységének a törvényesség, a biztonság, az áttekinthetőség szempontjából történő **vizsgálata**, és*

b) mindaz, amit jogszabály a feladatkörébe utal.”

Míg a Hpt. 154. § (10) bekezdése kimondja, hogy *„a belső ellenőrzési szervezeti egység vezetője vagy a belső ellenőr*

a) a jelentését megküldi aa) a felügyeleti jogkörrel rendelkező vezető testületnek és az igazgatóságnak (...)."

Mindezekből következően a belső ellenőrzési szervezeti egység/belső ellenőr pénzügyi intézménynél végzett tevékenysége nem ügyviteli jellegű tevékenység, hanem az adott szervezet egész működését érintő vizsgálati tevékenység. A belső ellenőrzés tehát nem a pénzügyi vállalkozás napi operatív tevékenységének részlemeze, hanem afölött egy kontrollfunkciót tölt be.

A fentieket közvetett módon alátámasztják a Hpt. 68. § (4) bekezdés b) pontjának és (6) bekezdésének rendelkezései is, amelyek a belső ellenőrzés és a kiszervezett tevékenységet végző jogalany közötti kapcsolatot szabályozzák (banktitkot érintő kiszervezés esetén ez a rendelkezés pénzügyi vállalkozásra is alkalmazandó).

„(4) A kiszervezésre vonatkozó szerződés tartalmazza:

b) a kiszervezett tevékenységet végző hozzájárulását a kiszervezett tevékenységnek a hitelintézet belső ellenőrzése, adatvédelmi tisztviselője, külső könyvvizsgálója, a Felügyelet helyszíni, illetve helyszínen kívüli ellenőrzéséhez, (...)

(6) A hitelintézet belső ellenőrzése a kiszervezett tevékenység szerződésben foglaltaknak megfelelő végzését legalább évente megvizsgálja.”

Amennyiben a belső ellenőrzési feladatok kiszervezés keretében is elláthatók lennének, akkor a belső ellenőr a kiszervezett tevékenységek vizsgálata során gyakorlatilag a saját tevékenységét ellenőrizné, amely eljárás az ellenőrzés hatékonyságát és eredményességét kérdőjelezné meg.

A fentiek elkerülése érdekében a Magyar Nemzeti Bank 12/2022. (VIII.11.) számú ajánlása (a belső védelmi vonalak kialakításáról és működtetéséről, a pénzügyi szervezetek irányítási és kontroll funkcióiról) is kimondja a 163. pontban, hogy „az MNB elvárása, hogy a belső ellenőr tevékenysége független legyen azoktól a területektől és tevékenységektől, amit ellenőriznie kell. A belső ellenőr a függetlenség biztosítása érdekében az ellenőrzésen kívül más feladatkörrel, mely érdekkonfliktushoz vezethet, nem bízható meg.”

Mindezek alapján pénzügyi vállalkozásnál a belső ellenőr foglalkoztatása – a Kérelmező álláspontjával összhangban – megbízási jogviszonyban is megvalósulhat, ugyanakkor ez nem tekinthető kiszervezésnek. A fenti érvelést közvetve alátámasztja a Hpt. 154. § (5) bekezdése szerinti, a belső ellenőr többes foglalkoztatásának lehetőségét biztosító szabály is, amelynek értelmében ugyanazon személy legfeljebb három pénzügyi vállalkozásnál foglalkoztatható belső ellenőrként.

Ami a banktitok harmadik személy részére történő átadásának jogszabályi lehetőségét illeti, a Hpt. 164. § d) pontja teremt meg a jogalapot a banktitoknak minősülő adatok jogszerű átadására a belső ellenőr részére, amennyiben a belső ellenőrt megbízási jogviszonyban foglalkoztatják.

„164. § Nem jelenti a banktitok sérelmét (...)

*d) a pénzügyi intézmény által felhatalmazott könyvvizsgálónak, a megbízott vagyonellenőrnek, jogi vagy **egyéb szakértőnek**, valamint a pénzügyi intézmény részére biztosítási fedezetet nyújtó biztosítónak a biztosítási szerződés teljesítéséhez szükséges mértékben történő adatátadás.”*

Összefoglalásként megállapítható, hogy a belső ellenőri feladatok célja nem a pénzügyi, illetve kiegészítő pénzügyi szolgáltatásokhoz kapcsolódó tevékenység ellátása, hanem a pénzügyi intézmény törvényes, biztonságos és áttekinthető működésének biztosítása, tehát a belső ellenőrzési tevékenység olyan specifikus, az intézmény működése feletti átfogó kontrollt biztosító tevékenység, amely nem tekinthető a pénzügyi vállalkozás ügyviteli tevékenységének, ezáltal a belső ellenőrzési feladatok harmadik személy általi ellátása kiszervezés keretében nem valósulhat meg, ugyanakkor megbízási jogviszonyban a tevékenység végezhető.

2023. április